

Työeläkelaitoksille

HALLITUKSEN ESITYKSET TYÖTTÖMYYSTURVALAIN MUUTOKSIKSI JA
TYÖELÄKELAKIEN MUUTOKSIKSI

1

Esitysten keskeinen sisältö

Hallitus antoi 15.10.1993 eduskunnalle mm. kaksi työttömyysturvalain (TTL) muutosesitystä. Toiseen niistä liittyy myös muutoksia työeläkelakeihin.

Työttömyysturvan rakennetta esitetään uudistettavaksi vuoden 1994 alusta (HE 235/93). Työttömyyspäivärahan saaminen edellyttäisi vastaisuudessa sitä, että henkilö olisi täysi-ikäinen. Nykyisin päivärahaa voi saada 17 vuotta täyttänyt työtön. Peruspäivärahan saamisen ehtona olisi samanlaisen työssäoloehdon täyttyminen kuin nykyisin on ansiosidonnaisessa päivärahassa. Peruspäivärahasta poistettaisiin tarveharkinta niiltä, jotka lain voimassaollessa täyttävät työssäoloehdon. Peruspäivärahallekin esitetään enimmäiskestoja. Ansiopäivärahan saamisedellytyksiä ei ole tarkoitus muuttaa.

Samassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työmarkkinatuesta.

TTL:n muutosesitysten vuoksi myös työeläkelakeihin ehdotetaan muutoksia.

Esitykseen sisältyy samoin työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutustuesta annetun lain muutosehdotus.

Toisessa esityksessä (HE 237/93) ehdotetaan TTL:a muutettavaksi väliaikaisesti vuodeksi 1994 ja vuodeksi 1994 säädettäväksi laki lomautuksen johdosta maksettavasta ylimääräisestä työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta. Edelleen siinä esitetään TTL:n muuttamista siten, että erilaisissa tilanteissa osa-aikaista työtä ja lyhytaikaista kokoaikatyötä tekevien henkilöiden kohdalla siirrytään yhteenäiseen palkan ja työttömyyspäivärahan yhteensovitukseen.

Lakiosasto

17.11.1993

Muutokset on esitetty tulemaan voimaan
1.1.1994.

2

Hallituksen esitys 235/93

2.1

Peruspäivärahan saamisehtojen muutokset

Työssäoloehto

Peruspäivärahan saamisehtona olisi palkkatyöntekijän osalta jatkossa kuuden kuukauden työssäolo viimeisten kahden vuoden aikana. Työtunteja pitää silloin olla vähintään 18 viikossa. Työssäoloehto on samanlainen kuin nykyisin ansiopäivärahassa.

Tarveharkinta
poistuu

Peruspäivärahasta poistettaisiin asteittain tarveharkinta. Ehdotuksen mukaan sitä ei sovellettaisi, jos henkilö uuden lain voimassaollessa on täyttänyt työssäoloehdon. Aikaisintaan peruspäivärahaa voitaisiin siten maksaa ilman tarveharkintaa heinäkuusta 1994 alkaen.

Esityksessä mainitaan, että hallitus antaa erikseen esityksen yrittäjän oikeudesta ansiopäivärahaan, jolloin määriteltäisiin myös yrittäjätä vaadittava työssäolehto. Samaa ehtoa sovellettaisiin myös peruspäivärahaan.

Peruspäivärahan
enimmäiskesto

Peruspäivärahan enimmäiskestoajat olisivat samat kuin nykyisin ansiopäivärahassa. Peruspäivärahaa maksettaisiin enintään 500 päivältä neljän peräkkäisen kalenterivuoden aikana, ellei henkilö välillä täytä työssäoloehto.

500 päivän enimmäisaikaan laskettaisiin myös lain voimaantuloa edeltänyt aika. Lain voimaantullessa peruspäivärahaa saavalle työttömälle maksettaisiin edelleen peruspäivärahaa voimaantulon jälkeenkin vähintään 300 työttömyyspäivältä, kuitenkin enintään vuoden 1995 loppuun saakka.

Jos henkilö on täyttänyt 55 vuotta ennen kuin 500 päivärahopäivää tuli täyteen, hänellä olisi oikeus saada peruspäivärahaa 60 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun.

2.2

Laki työmarkkinatuesta

Työmarkkinatukea maksettaisiin ensi kertaa työmarkkinoille tuleville työttömille tai jo

Lakiosasto

17.11.1993

työmarkkinoilla olleille työttömille, jotka työssäoloehdon puuttumisen vuoksi eivät voisi saada TTL:n mukaista päivärahaa. Työmarkkinatuella pyritäisiin toimeentulon turvaamisen ohella edistämään ja parantamaan tuen saajan työmarkkinoille hakeutumisen tai palaamisen edellytyksiä.

Jos työttömyyspäivärahan enimmäismäärä 500 päivää on täyttynyt vuoden 1994 puolella, työtön voisi saada jatkona työmarkkinatukea.

Työmarkkinatuen enimmäiskestoksi on esitetty 300 päivää. Sen maksaisi Kansaneläkelaitos.

Ensimmäistä kertaa työmarkkinoille tuleva henkilön työmarkkinatuki olisi tarveharkintainen. Tarveharkinnassa noudatettaisiin samoja perusteita, joita nykyisin sovelletaan peruspäivärahassa.

Tarveharkintaa ei sovellettaisi silloin, kun henkilö osallistuu työmarkkinoille sijoittumista tukeviin toimenpiteisiin (on työharjoittelussa ilman työsuhdetta, työvoimakoulutuksessa, ammatinvalinnanohjauksessa tai kuntoutuksessa). Myöskään 500 päivän jatkona maksettavaan työmarkkinatukeen ei sovellettaisi tarveharkintaa.

Ensi kertaa työmarkkinoille tuleville työmarkkinatukea maksettaisiin neljän kuukauden odotusajan jälkeen. Odotusaikaa ei vaadittaisi, jos hakijalla on ammatillinen koulutus tai kun työmarkkinatukea maksetaan TTL:n 500 päivän enimmäismäärän jatkoksi. Odotusaikaa ei sovellettaisi myöskään silloin, kun hakija on edellä kerrottujen työvoimapoliittisten toimenpiteiden piirissä.

Täyden työmarkkinatuen määrä olisi sama kuin nykyisessä peruspäivärahassa (116 mk/päivä). Siihen ei kuitenkaan lisättäisi lapsikorotuksia. Vanhempiensa taloudessa asuvalle, ensimmäistä kertaa työmarkkinoille tulevalle maksettaisiin 60 % työmarkkinatuen normalista määrästä.

Lakiosasto

17.11.1993

2.3

Työeläkelakeihin esitetyt muutokset

Työmarkkinatuki otettaisiin tulevan ajan laskemisessa huomioon samalla tavoin kuin peruspäiväraha.

Työttömyyseläkkeen saamisedellytyksissä työmarkkinatuki rinnastettaisiin peruspäivärahaan. Työttömyyseläkettä ei voisi saada pelkän 300 päivän työmarkkinatuen perusteella.

Myös peruspäivärahan saajilla, jotka ovat täyttäneet 55 vuotta ennen kuin 500 päivärahopäivää tuli täyteen, olisi jatkossa oikeus eläkkeessään tulevaan aikaan eläketapahtumaan saakka, jos tulevan ajan oikeus oli voimassa ensimmäisen lisäpäivän alkaessa. Nykyisin tämä oikeus on vain ansiopäivärahan saajilla.

Ehdotetut työeläkelakien muutokset ovat liitteenä.

2.4

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutustuen muutokset

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutustuen saamisen yleisiä edellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvan muutoksia vastaaviksi.

Koulutustuen saamisen alaikäraja olisi jatkossa 18 vuotta. Työvoimakoulutuksen perustuenkin saamisehdoksi ehdotetaan työssäoloa.

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen valitut opiskelijat, jotka eivät täytä työssäoloa, saisivat koulutusaikanaan toimeentulonsa työmarkkinatuesta.

3

Hallituksen esitys 237/93

Lomautuspäiväraha TTL:a ehdotetaan muutettavaksi siten, että kokonaan lomautetulle, ansiopäivärahaan oikeutetulle työntekijälle maksettaisiin kolmelta ensimmäiseltä lomautusviikolta lomautuspäivärahaa. Sen suuruus olisi 70 % henkilön ansioon suhteutetusta päivärahasta eikä siinä olisi lapsikorotuksia. Vähintään se olisi peruspäivärahan suuruinen korotettuna mahdollisilla lapsikorotuksilla.

Lakiosasto

17.11.1993

Lomautuspäivärahaa ei laskettaisi ansioturvan 500 päivän enimmäiskeston.

15 lomautuspäivärahopäivän jälkeen lomautetulle maksettaisiin normaalia ansiopäivärahaa.

Muutos olisi väliaikainen ja voimassa vuoden 1994.

Työnantajalle ylimääräinen työttömyysvakuutusmaksu

Työnantajan olisi ehdotuksen mukaan maksettava kaikista vuonna 1994 alkavista kokoaikaista lomautuksista ylimääräinen työttömyysvakuutusmaksu, ns. lomautusmaksu, kerran työntekijää kohti. Maksu olisi 1 160 markkaa (täyden peruspäivärahan kymmenkertainen määrä) jokaisesta lomautetusta työntekijästä. Maksuvelvollisuus koskisi sekä yksityisiä työntajia että julkista sektoria.

Ylimääräinen maksu olisi väliaikaisena voimassa vuonna 1994.

Soviteltu työttömyyspäiväraha

TTL:a ehdotetaan muutettavaksi pysyvästi siten, että erilaisissa tilanteissa osa-aikaista työtä ja lyhytaikaista kokoaikatyötä tekevien henkilöiden kohdalla siirrytään yhtenäiseen palkan ja työttömyyspäivärahan yhteensovitukseen.

Soviteltua työttömyyspäivärahaa maksettaisiin henkilölle, jonka työaika on lyhennetty lomautuksen vuoksi ja osa-aikatyöhön kokoaikatyöstä työsopimuslain 39 a §:n tai valtion virkamieslain nojalla siirretylle henkilölle. Sitä maksettaisiin myös työttömänä osa-aikatyön tai alle kuukauden kestävän kokoaikatyön vastaanottaneelle. Lisäksi soviteltu päiväraha koskisi henkilöitä, jotka ovat aloittaneet yritystoiminnan työttömänä ollessaan tai joilla on tuloa ennen työttömyyttä alkaneesta sivutyöstä.

Jotta soviteltua päivärahaa voitaisiin maksaa, henkilön työaika ei saa ylittää 4/5 alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Soviteltua päivärahaa määrättäessä suojaosa olisi nykyinen 750 markkaa eli enintään 750

Lakiosasto

17.11.1993

markan tulot eivät vaikuttaisi maksettavaan päivärahaan. 750 markan ylimenevästä tulojen osasta otettaisiin sovitellussa päivärahassa huomioon 80 %. Ansiopäivärahaa voitaisiin maksaa niin paljon, että se mahdollisine lapsikorotuksineen olisi enintään 90 % ansiopäivärahan perusteena olevasta palkasta, kuitenkin vähintään peruspäivärahan määrä.

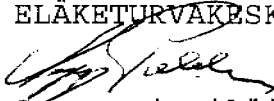
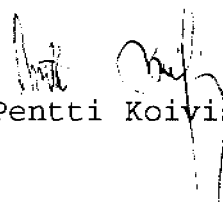
Soviteltua päivärahaa maksettaisiin enintään 150 täyden työttömyyspäivärahan suuruinen määrä, kuitenkin vähintään 18 ja enintään 24 kuukaudelta.

4

Peruspäivärahaan ei korotuksia

Perusturvaetuuksien markkamääriä ei koroteta ansiotason nousua vastaavasti vuonna 1994. Täysi peruspäiväraha on vuonna 1994 edelleen 116 markkaa päivässä. Viimeksi peruspäivärahan määrää on tarkistettu heinäkuussa 1991.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivisto

LIITTEENÄ

Esitys työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Esitys lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Esitys työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Esitys lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

4.

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 c §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 4 l §:n 3 momentti, 6 a §:n 2 momentin 4 kohta ja 3 momentti sekä 19 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 c §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti ja 6 a §:n 2 momentin 4 kohta ja 3 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (559/93), 4 l § 3 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (612/91) ja 19 a §:n 3 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (50/85), seuraavasti:

4 c §

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä, edellyttäen että:

3) hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatomistossa ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain (602/84) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatuesta annetun lain (/) mukaiseen työmarkkinatukeen; ja että

4) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 2 momentin mukaan enää ole oikeutta työttömyyspäivärahaan.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä työttömäksi joutuessaan olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Eläkettä määrättäessä työntekijäin katsotaan joutuneen työttömäksi sinä päivänä, jolta hänelle on ensimmäisen kerran suoritettu työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea 60 viimeksi kuluneen viikon aikana laskettuna päivästä, joka on aikaisin-taan kuukautta ennen 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimaviranomaisen antaman todistuksen antamispäivästä.

4 l §

Edellä 4 k §:n 3 momentissa tarkoitettu

harkinnanvarainen kuntoutusavustus on enintään kuudelta kuukaudesta lasketun kuntoutusrahan suuruinen. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan taikka työmarkkinatuesta annetun lain mukaiseen työmarkkinatukeen.

6 a §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut:

4) työttömyysturvalain mukaista päivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea, enintään työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä enimmäismäärää vastavilta päiviltä;

Jos työntekijä on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 26 §:n 2 momentin perusteella ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 1 tai 2 momentissa tarkoitettua 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi.

19 a §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkina-

tukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle siltä osin kuin se vastaa

samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen määrää.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1994.

5.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 7 §:n 2 momentin 4 kohta ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (560/93), seuraavasti:

7 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua 540 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut:

4) työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea, enintään työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä enimmäismäärää vastaavilta päiviltä;

Jos työntekijä on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 26 §:n 2 momentin perusteella ennen kuin työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamisesta on kulunut 1 ja 2 momentissa tarkoitettua 540 päivää, luetaan työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös tulevan ajan palkka.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

6.

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (559/93) voimaantulosäännöksen 2, 5 ja 9 momentti seuraavasti:

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan. Tämän lain 5 b §:n 2 ja 5—8 momenttia sovelletaan kuitenkin myös eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa 55 vuotta täyttäneeseen työntekijään, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen, sovelletaan edelleen työn-

tekijäin eläkelain 4 c §:ää sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Säännöstä sovellettaessa työntekijällä katsotaan olevan oikeus päivärahaan myös työttömyysturvalain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuajana ja 1 päivänä tammikuuta 1994.

Tämän lain 8 §:n 2 momentissa ja 19 b §:n 4 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

7.

L a k i

**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain
voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (560/93) voimaantulosäännöksen 3 momentti seuraavasti:

Ennen tämän lain voimaantuloa 55 vuotta täyttäneeseen työntekijään, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus työttömyysturvain mukaiseen päivärahaan tai työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen, sovelletaan edelleen työntekijäin eläkelain 4 c §:ää sellaisena kuin se on

tämän lain voimaan tullessa. Säännöstä sovellettaessa työntekijällä katsotaan olevan oikeus päivärahaan myös työttömyysturvain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuajana ja 1 päivänä tammikuuta 1994.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*